

МОТИВИ

КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА ЗАЕТОСТТА

С предложението Закон за изменение и допълнение на Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ) се цели усъвършенстване на нормативната уредба относно интегриране в заетост на лицата от групите в неравностойно положение на пазара на труда, прецизиране на разпоредбите на закона за насърчаване на заетостта и достъпа на търсещите работа лица до посреднически услуги и преобразуване на държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение“ (ДП БГЦПО) в административна структура. Очакваният резултат от предложените промени е повишаване ефективността и ефикасността на активната политика за заетост и обучение; насърчаване участието на пазара на труда, по-бързата и устойчива заетост на безработни лица от групите в неравностойно положение; подпомагане адаптацията на работното място; по-ефективно администриране на процедурите по подбор, насочване и устройване на работа; повишаване гъвкавостта на инструментите за удовлетворяване потребностите на работодателите от работна сила; повишаване качеството на предоставяните от Агенцията по заетостта услуги за заетост и обучение; намаляване на административните разходи както за работодателите, така и за дирекциите „Бюро по труда“, свързани с посредническите услуги по заетостта и обучението на възрастни.

1. В ЗНЗ са регламентирани редица насърчителни мерки, които осигуряват финансови стимули за работодатели, които наемат безработни лица от групите в неравностойно положение на пазара на труда. Спецификата на част от насърчителните мерки се определя само от целевата група, към която са насочени, а дейностите и субсидиите са идентични. Някои от мерките са с малък брой участници, което ги прави неефикасни. С цел по-ефективно управление на бюджетните средства за реализиране на активната политика на пазара на труда и по-бързата и устойчива реализация на пазара на труда на безработните лица от групите в неравностойно положение, е необходимо да се осъвремени и усъвършенства законовата рамка, регламентираща специфичните мерки за субсидирана заетост. Обединяването на конкретни мерки за насърчаване на заетостта е предпоставка за облекчаване на административните процедури и повишаване гъвкавостта при изпълнението им, което ще допринесе за по-бързото и ефективно удовлетворяване на потребностите на работодателите от работна сила, както и до подобряване възможностите за заетост на безработните лица от групите в неравностойно положение на пазара на труда. Законопроектът предвижда обединяване на насърчителните мерки по чл. чл. 36, 36а, 41, 41а, 52, 53а, 55, 55а, 55в от ЗНЗ в обща мярка. Новата мярка предвижда насърчаване заетостта на лицата от неравностойните групи на пазара на труда (на пълно или непълно работно време), възможност за работодателите да заявят обучение за лицата, които ще наемат, както и да осигурят ментор, който да подпомага наетите лица да придобият/възстановят трудови навици и да се адаптират към трудовия процес.

В контекста на оптимизиране на мерките за насърчаване на заетостта е предложено отпадането на тези по чл. 40 и чл. 43, които не се финансират и изпълняват през последните години. Разширява се обхватът на безработните лица, които могат да бъдат наемани на „зелени работни места“ (чл. 55д). Ускореното развитие на зеления преход налага да отпаднат ограниченията и да се осигури достъп до „зелени работни места“ на всички безработни лица, а не само на тези с продължителност на регистрацията над 6 месеца.

Отмяната на неефикасните мерки ще даде възможност за по-ефективно планиране, разпределяне и използване на средствата от държавния бюджет, предоставени за активна политика на пазара на труда.

2. Все по-задълбочаващият се недостиг на работна сила изисква предприемане на действия за активиране на неактивните лица, облекчаване изискванията към работодателите, но също и за превенция на преминаване на безработните лица в групата на неактивните, както и скъсяване на прехода от безработица в заетост. Това се цели с предлаганите изменения и

допълнения на ЗНЗ, а именно:

- промени в чл. 20 целят промяна на санкцията за лицата, чието участие в субсидирана заетост е прекратено с дисциплинарно уволнение, от забрана за регистрация в бюро по труда в забрана за участие в заетост или обучение, финансирано от държавния бюджет. По този начин лицата няма да бъдат изключени от търсещите работа лица, ще могат да ползват услуги за заетост, което ще е превенция за преминаване в групата на икономически неактивните, както и за участие в недекларирана заетост. В допълнение се предвижда безработните лица, започнали работа на субсидирани работни места, да останат регистрирани като търсещи работа лица. По този начин ще продължат да ползват услуги за заетост, което повишава шансът им за намиране на постоянна работа на първичния пазар на труда;

- съкращаване на санкцията по чл. 20, ал. 5 от 6 на 3 месеца – изключването от регистъра на безработните лица с прекратена предходна регистрация за 6-месечен период е неоправдано тежка санкция и води до загуба на правото на обезщетение и до прекратяване на достъпа до услуги, което значително отдалечава лицата от пазара на труда и впоследствие затруднява активирането им;

- разширяват се възможностите за търсещите работа лица да ползват регламентирани посреднически услуги по насочване към подходящи програми и мерки за заетост и обучение, насочване към обучение на възрастни и насочване към процедура за валидиране на професионални знания, умения и компетентности във всички дирекции „Бюро по труда“ в страната, независимо от мястото на регистрация;

- отменя се изискването към работодателите, кандидатстващи за субсидии по мерки за насърчаване на заетостта, да наемат безработни лица на работни места за длъжности, по които през последните три месеца не са прекратявали трудово правоотношение с работници и служители.

3. В изпълнение на ангажиментите за усъвършенстване на рамката за управление на държавните предприятия във връзка с присъединяването на България към Валутния механизъм II (ERM II), законопроектът предвижда преобразуване на създаденото със ЗНЗ Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение“ (ДП БГЦПО). Предвид характера на дейността на държавното предприятие, което изпълнява предимно публични функции и политики, свързани с повишаване пригодността за заетост на безработни лица от групите в неравностойно положение на пазара на труда, и в изпълнение на Решение № 231 на Министерския съвет от 18 март 2021 г., ДП БГЦПО се преобразува в административна структура чрез вливане в Центъра за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи – юридическо лице по чл. 60а от Закона за администрацията към министъра на труда и социалната политика.

4. Предлагат се изменения във връзка с регистрацията на лицата, осъществяващи посредническа дейност по наемане на работа, както и по регистрацията на предприятия, осигуряващи временна работа. По-конкретно, към настоящия момент Агенцията по заетостта администрира процеса по подаване и обработване на заявления за регистрация на лицата за осъществяване на посредническа дейност, изготвяне на проекти на актове за регистрация и съхраняване на административната преписка, свързана с издаването на съответния акт. Министърът на труда и социалната политика подписва представените от изпълнителния директор на Агенцията по заетостта проекти на актове, като в администрацията на МТСП не се съхраняват документите, послужили като основание за издаване на актовете.

Сходен е процесът по регистрация на предприятия за осигуряване на временна работа, при който събраните от Агенцията по заетостта документи се представят в МТСП, индивидуалният административен акт се подписва от министъра на труда и социалната политика и се връща обратно в Агенцията по заетостта.

С цел процесът по регистрация на лицата за извършване на посредническа дейност по наемане на работа и по регистрация на предприятия за осигуряване на временна работа да се обособи в рамките на една администрация, както и за намаляване риска от неспазване на нормативно установените срокове предвид препращането на документите от Агенцията по

заетостта в МТСП и обратно, в законопроекта се предвижда удостоверенията за регистрация да се подписват от изпълнителния директор на Агенцията по заетостта, вместо от министъра на труда и социалната политика.

5. Предоставянето на качествени услуги за заетост изисква наличието на трудови посредници, ангажирани и отдадени на предизвикателната работа, свързана с голям брой лица, с разнообразни характеристики, както и с работодатели с различни изисквания. Често, наети работници или служители в АЗ и териториалните ѝ поделения изпълняват еднакви дейности и имат еднакви отговорности, но предвид разликата в трудовото правоотношение (по Кодекса на труда или по Закона за държавния служител) не получават еднакви финансови придобивки. Това поставя работниците и служителите в ситуация на различно третиране. Регламентирането на право за предоставяне на парични средства за представително облекло на служителите на Агенцията по заетостта и териториалните ѝ поделения по трудово правоотношение ще създаде равнопоставеност в условията на работа между служители, полагащи еднакъв труд.

6. С проекта на ЗИД на ЗНЗ се предвиждат изменения и/или допълнения, които са свързани с прецизиране на действащи разпоредби, със синхронизиране на определения и изисквания, съобразно специални закони, новия програмен период за изразходване на средства от фондовете на ЕС, както и с регламентиране на текущи дейности на Агенцията по заетостта.

Предложените изменения и допълнения не водят до въздействие върху държавния бюджет и ще се реализират в рамките на ежегодно определените за МТСП средства за активна политика по на пазара на труда.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ГЪЛЪБ ДОНЕВ